

Videl.

Foredrag i Sølieutenantselskabet,

12 - 11 - 1940.

Søværnets under de nuværende Forhold.

Mine Herrer!

Naar jeg ved denne Foredragssaisons Begyndelse henvender^{te} mig til vor højtærede Formand for at anmode om Tilladelse til at holde dette Foredrag, er det fordi jeg mente, at det vilde være af Interesse for Selskabets Medlemmer dels at faa en samlet Oversigt over Søværnets Arbejde og Kaar efter hin ulykkelige 9'April, dels at høre noget om de Forhandlinger der er ført og stadig^{maa} føres med de her i Landet værende sømilitære tyske Myndigheder.

Mange af Selskabets Medlemmer kender paa Forhaand en Del af Søværnets Arbejde ogsaa i det sidste halve Aar; men da^{l.a.} vore Skibe en lang Tid har ligget spredt og med mere eller mindre Personel om Bord, har mange kun haft Lejlighed til at følge en enkelt Side af, hvad der er sket, og jeg tror derfor, at det heller ikke for dem vil være uden Interesse at se, hvad der paa andre Omraader er foregaaet - eller ikke foregaaet, idet jeg dog maa tilføje, at det selvsagt ikke er Hensigten at gaa i Detailler; dels har jeg paa flere Omraader ikke Mulighed der for, dels er Tiden jo ogsaa begrænset; det vil kun kunne blive en kortfattet Oversigt.

Med Hensyn til Forhandlingerne med de tyske Marinemyndigheder, er disses Indhold og Art vel nok mindre kendte, og det ligger i Sagens Natur, at en Del af de herhen hørende Spørgsmaal maa være unddraget almindelig Omtale.

Men jeg er dog af den Formening, at Oplysning indenfor vor egen Kreds ogsaa paa dette Omraade vil

være rigtigt i saa vid Udstrækning, som det overhovedet lader sig gøre; dog vil jeg gerne med den højtærede Formands Tilladelse - erindre om den gamle Regel at hvad der fremkommer her paa Selskabets Møder maa behandles som fortroligt. *Ligeledes den selvfølgelig*
åbne Sæde for Formandets Rammer er
klarer, det er vist man vel vil sige at
 Selv om Søværnets Arbejde under de nuværende Forhold for en Del hænger sammen med Forhandlingerne med de tyske Myndigheder, og disse to Ting derfor ikke helt kan adskilles, tror jeg dog det vil være hensigtsmæssigt at se paa hver Del for sig, og jeg vil her begynde med det første: Søværnets Arbejde i de sidste 7 Maaneder; men ogsaa her nødes jeg til først et Øjeblik at komme ind paa Forhandlingerne.

*er en stor Forrang:
 ting.*

Den dansk-tyske Overenskomst af 9'April indeholdt følgende Bestemmelser, der direkte tog Sigte paa Søværnets Forhold: *af som er af Betydning*

i denne forbindelse:
Bilag 1.

Udover dette forlangtes fra tysk Side følgende:

- 1) Skibene skulde oplægges i Havne og saa meget af Besætningen hjemsendes, som foreneligt med Opretholdelsen af fornøden Vagt og Tilsyn.
- 2) Af hvert Skib skulde udtages en vigtig Maskindel, saaledes at Skibet var ude af Stand til at sejle.
 Denne Maskindel skulde i de Havne, hvor der var tyske Myndigheder, overgives til disse; hvor ingen tyske Myndigheder var, skulde den opbevares paa Skibets Dæk under Chefens Ansvar.
- 3) Mineeftersøgningen og Mineuskadeliggørelsestjenesten skulde fortsat gaa sin Gang.
- 4) De danske Minespæringer skulde forblive paa Plads og gøres i Orden efter Isperiodens Ophør.
- 5) Alle Luftfartøjer skulde demonteres.
- 6) Laasedele eller Slagbolte skulde udtages af Kanonerne og opbevares under Chefens Ansvar (kom først den 26/4).

Ud fra disse Forudsætninger og efterhaanden efter nærmere Forhandlinger og Overvejelser, blev saa følgende første Fordeling af Skibene bestemt af Søværnskommandoen (effektueret ca. 1'Maj):

København: Niels Juel
Islands Falk
6 Springer-Baade (S 1 - 6)
2 Bevogtningsfartøjer (R 2 - R 4)
2 nye Ministrygere (M 2 - M 3)
8 Undervandsbaade (heraf 2 sejlklare)
(D 1 - D 2 - C 1 - C 2 - C 3 - B 10 -
B 11 - B 12)
Hvalrossen.

1 *degen*
2 *Leber*
3 *Hvalross*
4 *Skibet*
5 *degen*
6 *degen*

Faaborg: Hvidbjørnen
Nordkaperen (R 3)

Hobro: Hejmdal
Beskytteren.

Horsens: Peter Skram
3 T-Baade (T 1 - T 2 - T 3)

Nakskov: 1 T-Baad (T 5) *Høj*
Sælen (R 5).

Svendborg: Ingolf
2 T-Baade (T 4 - T 6) *degen*

Vejle: Henrik Gerner
3 U-Baade (H 1 - H 2 - H 3).

Hammande
- Jensen
- Kellen

Desuden under Søværnskommandoen:

Søløven (M 1) med Station i Kalundborg
Lossen, }
Kvintus, } ved Minerne i Store Bælt
Sixtus }

(samt i
Helsingborg: Freja.)

Denne Fordeling blev for de fleste Skibes Vedkommende bibeholdt til ind i September Maaned, da Nødvendigheden af disses Dokning stærkere og stærkere gjorde sig gældende. Nogle Skibe, nemlig

2' T-Gruppe (T 4 - T 5 - T 6)

blev da efterhaanden samlet i Svendborg og andre, nemlig

1' T-Gruppe (T 1 - T 2 - T 3)

indtænkt

blev, ~~eller~~ er ved at blive trukket til København.

Men allerede 16'Maj udrustedes Ingolf, Nordkapa-
ren, Thyra og Svanen som Øvelsesskibe for Søofficers-
skolen og senere 7'August Lossen for Uddannelse af
Lærlinge.

Efter at Kadetterne var gaaet i Land udrustedes
Ingolf som Øvelsesskib for Math-Elever og den paareg-
nes at forblive ude paa denne Maade indtil Foraaret.

Mineeftersøgningen har - som jeg allerede har
nævnt - gaaet sin Gang. Der er i Efteraarets Løb af-
skediget enkelte Kuttere, dels paa Grund af, at der
ikke mere er saa mange drivende Miner, dels af brænd-
selsbesparende Hensyn. Til Gengæld er der igen anta-
get nogle Kuttere i Hirtshals og Skagen.

Handwritten signature

Mineuskadeliggørelseshold findes nu udstatione-
ret følgende Steder:

Stege	Rødby Havn
Rødvig	Marstal
Esbjerg	Bornholm
Ringkøbing	
Lemvig	
Thisted	

foruden, at der selvsagt fra København (Søminevæsenet)
kan udsendes Minehold, naar det er nødvendigt.

Siden 1'September 1939 er der fra dansk Side
ialt uskadeliggjort ¹⁰¹⁹~~973~~ Miner, heraf siden 9'April
439. (*fuldreds uskadeliggjort*)

<i>lynde</i>	973
<i>nyeste</i>	35
<i>Hollandere</i>	4
<i>Ukendt Nation.</i>	7

I Forbindelse med Mineeftersøgningstjenesten vil
det være naturligt at nævne, at der hertil hovedsage-
lig anvendes lejede Fiskerkuttere . Allerede i Sep-
tember 1939 var det klart, at Mineeftersøgningen vil-
de blive/omfattende Arbejde, og det ordnedes paa den
Maade, at man efterhaanden som Kravene viste sig, an-
tog flere og flere Kuttere, saaledes at man da ved
Isperiodens Begyndelse disponerede over *48* Fartøjer

dels til Afsumptjæmte med Minespæringer

dels

til dette Arbejde. Udtagningen af Kuttere er foretaget gennem Søtransportvæsenet, der her har faaet et ikke ringe og ikke altid let Arbejde.

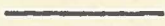
Som jeg omtalte før, var det ved de første Forhandlinger med de tyske Myndigheder et Krav, at de danske Minespæringer i Store Bælt, Lille Bælt og Sundet skulde forblive ude og af os gøres i Orden, naar Isen var gaaet.

Man maatte imidlertid fra dansk Side anse det for meget ønskeligt om disse Spæringer under de nu opstaaede Forhold kunde blive inddraget, og det lykkedes ogsaa ved flere Forhandlinger at opnaa dette, saaledes at man den 17'April kunde give Ordre til at paabegynde Optagningen af Spærringen i Sundet, og efterhaanden fulgte de andre Spæringer efter.

Den 24/juni var alle danske Minespæringer optaget.

Paa Grund af den megen Isgang var Spæringerne i en yderst slet Forfatning.

~~(I Spærringen i Sundet stod saaledes kun 1/2 af Minerne paa Plads, i Store Bælt 1/3 og i Lille Bælt 1/4.)~~

Med Hensyn til Minestrygningen ligger Forholdene saaledes, at man ved Søminevæsenet allerede i Løbet af forrige Vinter, da man havde Underretning om, at magnetiske Miner var bragt i Anvendelse, var gaaet i Gang med at undersøge de Muligheder, der kunde være dels for at sikre Skibe mod saadanne Miner, dels for at stryge dem.

Disse Undersøgelser og Arbejder tog selvsagt mere Fart, da der snart efter den 9'April ogsaa viste sig magnetiske Miner i danske Farvande, og der blev nu ved Søminevæsenet - i Begyndelsen ved Samarbejde med Direktør for Polyteknisk Lærestalt Professor

S.M. Tølk 8/4

P.O.Pedersen - efterhaanden konstrueret et hensigtsmæssigt Strygegøj, dels til de tre Minestrygere af Søløven-Typen, dels til Brug i store Fiskerkuttere.

Helt over Forsøgsstadiet er disse Konstruktioner vel ikke endnu, men dels har de allerede vist sig virksomme og dels har man al god Grund til at tro, at de efterhaanden udvikles paa den mest hensigtsmæssige Maade - saa maa man blot haabe, at der ikke altfor hurtigt findes paa nye og andre Minekonstruktioner, der er vanskeligere eller maaske umulige at stryge.

Ved Planlæggelsen af den danske Minestrygning er der - foruden Forhandlinger med de tyske Myndigheder - fra Marinens Side et Samarbejde dels med Søfartskontoret, dels med Statsbanerne, og der er ingen Tvivl om, at det er et Felt, hvor Marinen kan virke til Gavn for danske Skibsfartsinteresser - Sikring af Kul og Kokstiltførslerne, af Færgeoverfarten og af Ruteskibene, og saalænge de nuværende Forhold vedvarer vil dette Arbejde sandsynligvis tage til, for - hvis man kan se saa langt frem i Tiden - at kulminere efter Krigens Afslutning, naar vore Farvande helt skal renses en Gang igen.

Foruden selve Minestrygningen, er det imidlertid nødvendigt saa godt som muligt at sikre de enkelte Skibe selv mod de magnetiske Miner. Dette gøres ved at omvikle Skibet med et vandret løbende, strømførende Kabel, og her har *med Oplejshj. Bahnen* Søminevæsenet udført et stort Arbejde ved Beregning af disse Kabler og den Strøm der skal til, for i saa høj Grad som muligt at ophæve Skibets magnetiske Indflydelse. Foreløbig er 20 af Søværnets Skibe, alle Fyr- og Vagervæsenets Skibe og alle Statsbanernes Færger paa Hovedruterne samt 67 private Skibe forsynet med et saadant Kabel.

Sikkerheden er naturligvis ikke 100 %, men dog betydelig; den er bl.a. afhængig af Vanddybde og Ski-

bets Fart.

-----
det Lyke Jakob-Archiv
Efter Aftale med ~~Deutsche Seewarte~~ har der i Sommerens Løb været foretaget en Del Opmaalingsarbejder i Farvandet mellem Sjælland og Samsø, hvor der havde vist sig nogle Forandringer i Dybdeforholdene, og hvor den sidste Opmaaling var foretaget for ca. 70 Aar siden.

Endelig skal jeg af Arbejder paa Søen nævne Marinens Overtagelse af Søpolititjenesten.

Denne laa tidligere under Statspolitiet, men flere Forhold var medvirkende til, at man fra forskellig Side ansaa det for hensigtsmæssigt, at dette Arbejde overtoges af Marinen, og den 1'Oktober skete denne Overtagelse.

Det drejer sig fortrinsvis - og endnu udelukkende - om det søpolitimæssige Tilsyn i Farvandet ^{fra} mellem Sjællands Odde gennem Sundet til Gedser, og her er nu stationeret 4 Bevogtningsfartøjer af Makrelen-Typen samt 12 store og mindre Kuttere, alle under militær Kommando og under en Chef for Kystbevogtningen underlagt Kystdefensionen.

I denne Forbindelse skal jeg nævne, at det endelig er lykkedes dels at faa indført en Lov, hvorefter ~~Forsvarministeren er befuldmægtiget til at udstede sine politiske~~ *Forsvarministeren er befuldmægtiget til at udstede sine politiske* ~~Overtrædelser paa Søen kan sættes under Tiltale af~~ *Marinens Forbund* ~~Marineministeriet~~, dels en Kgl. Anordning, hvorefter Søværnets Skibe har ~~fuld~~ Politimyndighed paa Søen. *34*

Saadanne Bestemmelser har man tidligere savnet meget, og der har ofte været gjort Forsøg paa at faa dem igennem, men først nu er det altsaa lykkedes.

Inden jeg helt forlader Forholdene paa Søen, vil jeg nævne, at Fyr- og Vagervæsenet har haft et meget betydeligt Arbejde med at afmærke en Del af de Sejlren

Blaschke

der, der har været nødvendige, for at Skibsfarten nogenlunde trygt kan foregaa i minestrøget Farvand, ligesom hele Fyrordningen selvsagt har maattet ændres væsentligt paa Grund af Mørklægningsforanstaltningerne

Lodsvæsenet lider naturligvis ^{starkt} under den ^{indskrænkede} ringe Skibsfart, ~~men har til Gengæld kunnet overtage~~ en Afvisnings- og Lodstjeneste ved Lille Bælts- og Storstrømsbroen, hvor ^{noget} ~~en Del~~ Lodser er beskæftiget.

og dette kompenseres kun i visse grad med Overbeholdningen af

Jeg skal nu gaa over til Forholdene paa Land; her er det - foruden Kystdefensionen - dels Indkaldelser og Skoler, dels Arbejder ved Orlogsværftet, Søartilleriet og Søminevæsenet, der har mest Interesse.

Flaadeskibet →

Medens man fra tysk Side til at begynde med fremsatte visse Ønsker og Krav om Hjemsendelse af værnepligtigt Personel, er dette Synspunkt senere frafaldet, saaledes at vi har været fuldtud frit stillet med Hensyn til at indkalde dels det værnepligtige Personel vi har Brug for, dels det Stammandskab vi har Brug for.

Saaledes er der i Løbet af Sommeren og Efteraaret ialt hjemsendt ¹⁶⁵⁰ værnepligtige og indkaldt ⁸⁰⁰ værnepligtige samt ¹³⁰ Math-Elever for Flaadens Vedkommende.

For Kystdefensionen er Tallene, hjemsendte værnepligtige ⁵⁰⁰ og indkaldte værnepligtige ¹⁵⁰

Ved Søartilleriet og Søminevæsenet drejede en Del af Arbejdet sig straks efter 9'April om at faa Ammunition, Miner og Krigsladninger flyttet bort fra København, idet man, især i den første Tid, regnede med Muligheden af et engelsk Luftangreb paa Værfterne og Flyvepladserne her i Byen.

For Søminevæsenets Vedkommende blev derfor Miner

og Krigsladninger efterhaanden bragt til Isefjorden og for Søartilleriets Vedkommende blev Ammunition - i Samarbejde med Hæren - fordelt paa hensigtsmæssige Steder.

Paa Orlogsværftet var der i de første Maaneder efter den 9'April en stille Tid.

De Kontrakter der var løbende vedrørende de forskellige Nybygninger m.m. blev stillet i Bero, da man endnu ikke kunde overse Forholdenes Udvikling.

Men efterhaanden som Tiden gik, og der paa en vis Maade blev lidt mere Stabilitet i Situationen, bestemtes det, at Nybygningen skulde fortsættes og Kontrakterne derfor genoptages.

Det drejer sig her om

de 2 projekterede Torpedobaade paa ca. 800 ts,
2 Minekraner,
10 smaa Minestrygningsfartøjer af Træ og
2 Kabelmotorbaade.

Selvfølgelig er der en Del Vanskelighed med Fremskaffelse af Materialer, men Arbejdet/er dog nu ^{med Bygningen} *at* beordret i Gang, og de forskellige Vanskeligheder synes at kunne overvindes.

Paa Flaadestationen er Arbejderne med og Organisationen af Luftbeskyttelsesforanstaltninger fortsat og i det Store og Hele tilendebragt, idet der dog endnu er enkelte Ting, hvis Udførelse ^{at} (vilde være) ønskelig, ~~men som bl.a. af økonomiske Grunde foreløbig maa stilles i Bero.~~

Med Hensyn til Kystdefensionen og de hertil hørende Forter og Værker, var det et Omraade, der klart var truffet Bestemmelse om i Overenskomsten den 9'April, hvori der som jeg før nævnte stod: Overladelse ~~af~~ i uskadt Stand af de militære Anlæg og Etablissem-

menter - særlig Kystdefensionens Værker -, som af de tyske Tropper skønnes nødvendige for at sikre Danmark mod en ydre Fjende.

I Henhold hertil har den tyske Værnemagt saaledes overtaget Flakfort og indkaserneret Besætninger paa Dragørfort, Mosede, Masnedø-, og Borgstedbatterierne, (~~hvor der i Øjeblikket ogsaa er dansk Vagt og dansk Fortmester~~) Middelgrundsfortet har dansk Besætning, men der er ^{og} tilkommanderet to tyske A.L.-Besætninger. *om Bord.*

Under de førnævnte militære Anlæg og Etablissementser har ogsaa maattet henregnes Luftmarinestationerne København og Avnø. Paa et vist Tidspunkt haabede vi at kunne beholde i hvert Tilfælde den ene; men den *24 April* overtoges Luftmarinestationen København og den *5 Aug.* Luftmarinestationen Avnø, og da samtlige Luftfartøjer er demonterede ligger Flyvevæsenets Arbejde for Tiden meget stille.

Jeg vil nu gaa over til at tale om Forhandlingerne med de tyske Marinemyndigheder og her først kort nævne, hvilke saadanne der findes her i Landet.

Den øverste er Marinebefehlshaber Dänemark, der med sin Stab bor i København.

Under ham ligger de forskellige tyske Havnekapitajner, der findes dels her i København, dels i de større Provinshavne, endvidere er alt Kystskyts ham underlagt.

Der er dog hertil at bemærke, at Jyllands Vestkyst fra Hanstholm og Syd efter ikke er underlagt Marinebefehlshaber Dänemark, men en Admiral i Cuxhafen.

Ved Siden af Marinebefehlshaber findes en Admiral med Station i Aarhus; han har alt flydende Materiel under sig og ^hbenævnes Befehlshaber Sickerung der Ostsee. Begge er de underlagt en Admiral i Kiel.

Den Myndighed, med hvilken der fra dansk sømilitær Side forhandles er Marinebefehlshaber Dänemark, idet der dog om Detailspørgsmaal ~~kan~~ forhandles direkte med andre Myndigheder af underordnede Forbindelsesofficerer.

Saadanne har fra dansk Side været stillet til Raadighed ved Kystdefensionen, Flyvevæsenet og en Tid paa Anholt og Læsø, ligesom de sømilitære Distriktschefer i Skagen og i Esbjerg i visse Sager forhandler direkte med de derværende tyske Myndigheder.

Alle Spørgsmaal af nogen Betydning gaar dog gennem Marineministeriet til Marinebefehlshaber Dänemark eller hans Stab, og for at give et Indtryk af, hvilke Emner Forhandlingerne drejer sig om, vil jeg eksempelvis tage de første Forhandlinger i April Maaned.

Jeg maa dog her indskyde den Bemærkning, at der fra Marineministeriet ikke alene føres rent militære Forhandlinger; men ogsaa alle Sager fra Handelsministeriets Søfartskontor og fra Fiskeridirektoratet ^{og en Del fra Skattekontoret} føres gennem Marineministeriet, og til Tider har de herhen hørende Spørgsmaal været det meste.

Foruden de særlig vigtige Spørgsmaal fra den første Dag, og som jeg tidligere har nævnt, skal jeg nu gennemgaa de forskellige Forhandlingspunkter fra den 11'April og et Stykke videre, og man vil se, at det er meget forskellige Emner, det kan dreje sig om.

Bilag 2.

at jeg her har forsvigt et ymere
Efter ~~nu at have givet en~~ kort refererende
~~Om det af~~ Oversigt over Søværnets Forhold og omtalt Forhandlin-
gerne mellem Marineministeriet og de tyske Marinemynd-
igheder, vil jeg afslutte med et Par mere subjektive
Bemærkninger, som Selskabets Medlemmer med en vis Ret
kunde forvente. Det er jo i disse Tider ikke nok at re-
ferere og se til, enhver af os har under Indtrykket
af de stærke Begivenheder en ^{trang} Pligt til at søge at
danne sig en Mening om Forholdene, og enhver der har
Ansvar en Pligt til efter bedste Overbevisning at sø-
ge at finde og følge den Linie, hvorefter vi skal gaa
for at føre Søværnet gennem denne Tid, paa en saadan ^{Maade,}/
at det tjener vort Land (~~og det danske Samfund~~) i
størst mulig Udstrækning - og at vi staar fuldt
beredt, naar der igen er Mulighed for at opbygge For-
svaret. Men let er denne Opgave ikke.

Det gælder i en saa vanskelig Tid mere end
nogensinde om at holde sammen indenfor Søværnet -
ingen kan forlange, at vi alle skal have samme Mening,
især ikke hvor det følelsesbetonede virker saa stærkt
og ogsaa har sin Ret, men jo mere vi rent tjenstligt
kan arbejde sammen og paa samme Linie, jo større Mu-
ligheder har Marinen for at komme igennem Tiden.

Jeg ser saaledes paa det, at det, det først
og fremmest kommer an paa, er at Landet bevarer saa
meget som overhovedet muligt af dets Suverænitet og
Selvstændighed og herfor er ^{Forsvar} ~~en Krigsmagt eller For-~~
~~svarsmagt~~ en nødvendig Betingelse.

For i saa høj Grad som muligt derfor at be-
vare Værnene og være rede til at udbygge dem igen,
naar Tiden kommer, maa hverken deres indre Liv eller
ydre Arbejde - for saa vidt det sidste kan lade sig
gøre - gaa i Staa.

Spis og frem mest
Det indre Liv skal holdes oppe ved Personel-

de under for Ulebe
og Inspektitioner.

lets fortsatte planmæssige Uddannelse - saavel i Land
som paa Søen, *men ogsaa med etah og relativt Arbejde:*

I det ydre Arbejde har vi det i Søværnet
lettere end Hæren. Der foreligger for Marinen talrige
Felter, hvor man kan virke til Samfundets Gavn, og
jeg er af den Formening, at jo mere vi ^{her} selv tager
Initiativet, jo mere kan vi komme til at ordne ^{Sagerne} det
selv. Vi maa være vaagne og se, hvor vi kan sætte ind
til Støtte for danske Interesser og ^{her} vise Marinens Be-
rettigelse selv under disse Forhold.

Vore egentlige forsvarsmæssige Opgaver er
for Tiden sat ud af Spillet, men vi skal være klar
til her at sætte ind igen, naar Tiden kommer.

Bolag 1.

De danske Tropper forbliver i Besiddelse af deres Vaaben for saa vidt deres Optraeden tillader dete.

Førbindelsesofficerer sendes

- a. til Chefen for de i Hovedstaden indrykkede tyske Tropper (Officerer fra Hær, Flaade og Luftværn).
- b. til Cheferne for de lokale Troppestykker.

Overladelse i uskadt Stand af de militære Anlæg og Etablissementer, særlig Kystdefensionens Værker, som af de tyske Tropper skønnes nødvendige for at sikre Danmark mod en ydre Fjende.

Nøjagtig Meddelelse om de af den danske Regering udlagte Minespæringer.

Gennemførelse af fuldstændig Mørkelægning af det danske Omraade fra den første Besættelsesdags Aften.

Jernbaner, Indenrigsskibsfarten og Kystfarten samt Efterretningstjenesten stilles til Raadighed for de tyske Besættelsestropper i det Omfang som bliver nødvendigt for de tyske Tropper og deres Forsyning.

Forbud mod at saavel Krigs- som Handelsskibe begiver sig til Udlandet og Forbud mod al Flyvning.

Udførselsforbud for alt Krigsmateriel fra Danmark til Udlandet.

1. Der blev - i Samarbejde med Ministeriet for Handel, Industri og Søfart - forhandlet en Del om Frigivelse af den indre danske Skibsfart.
2. Der forhandlede om Overleveringen af Kystdefensionens Forter og Værker. Kaptajnløjtnant Knudsen blev fra dansk Side stillet til Raadighed som Forbindelsesofficer med Hensyn til Enkeltheder vedrørende denne Overlevering.
3. Paa Anmodning af Fiskeridirektøren forelagdes Spørgsmaalet om Udplantning af Rødspøtteyngel i Bælthavet og i Limfjorden. Man havde fra tysk Side - efter visse Overvejelser - intet at erindre herimod.
4. Fra dansk Side fremsattes Ønske om, at den tyske Værnemagt ikke besatte Luftmarinestationen København.
5. Efter Anmodning fra Søfartskontoret fremsattes Spørgsmaal om forskellige Skibes Afsejling, nemlig C.K.Hansens Skib "Viborg" fra Aalborg (el. Frederikshavn) til Helsingør.

Rederiet Clausens Skibes Sejlads fra Tyskland.

Svitzers "Vulcan" fra Nakskov til strandet tysk Skib ved Kramnitze.

Fra tysk Side saas intet at indvende herimod.
6. Det meddeltes, at et tysk Minefelt var udlagt mellem Jylland og Norge (Efterretninger for Søfarende Nr.17/1326).

Fiskeri er forbudt Nord for 58°00'N.Br. og 5 Sømil fra begge Sider af det øpgivne tyske Minefelt.
7. I Anledning af, at det fra tysk Side var

Hensigten at besætte Øerne Anholt og Læsø med en mindre Styrke, anmodede man fra tysk Side om, at dette maatte blive meddelt de to Øer, inden Besættelsestropperne kom. Der vilde antagelig komme ca. 50 Mand hvert Sted. Fra dansk Side gaves en Del Oplysninger om Forholdene i Almindelighed paa de to Øer. Sagen meddeltes Justitsministeriet.

8. Fra dansk Side anmodedes igen om snarlig Frigivelse af Smaaskibsfarten og om Eftermiddagen ved 16-Tiden blev den indenrigske Skibsfart frigivet.
9. Fra tysk Side var der overfor General Gørtz fremsat Anmodning om forskellige Oplysninger vedrørende A.L.-Skyts og Ammunition dertil. Fra Søværnets Side meddeltes de ønskede Oplysninger til Generalen.
10. Det meddeltes fra dansk Side, at man havde til Hensigt at ænde en Søofficer som Forbindelsesofficer til Anholt og Læsø. De tyske Myndigheder saameget gerne dette.
11. Man forhandlede om Orlogsskibenes Placering i de forskellige Havne. De tyske Myndigheder modtog en Plan herfor samme Eftermiddag.
12. Fra tysk Side anmodedes om Oplysninger om Muligheden af at opstille Antiluftskyts paa Drogden Fyr. Oplysningerne blev givet tilligemed en Tegning af Fyrbaakens Dæk.
13. Fra tysk Side bad man om en Fortegnelse over danske Bjergningsskibe. En saadan blev givet samme Eftermiddag, udarbejdet af Søtransportvæsenet.
14. Fra tysk Side anmodedes om en Fortegnelse over Afmærkningen ved de danske Minefelter. En Liste herover overgaves om Eftermiddagen.

15. Fra tysk Side udtalte man, at man lagde Vægt paa, at Mineeftersøgningstjenesten fortsat gik sin Gang. Dette bekræftedes.

16. Fra dansk og tysk Side diskuterede man Eksplosionen paa Statsbanernes Færge "Nyborg". Som mulig Forklaring nævntes fra tysk Side tysk Mine, engelsk Mine og Sabotage; man ansaa dog det første for saa godt som udelukket.

17. Meddelte, at der til Luftmarinestationen Københavns Kaserne var ankommet noget tysk Mandskab uden Forudanmeldelse og at dette var uhensigtsmæssigt ogsaa af rent praktiske Grunde.

Fra tysk Side lovede man at sørge for, at Forudanmeldelse i senere Tilfælde vilde finde Sted.

18. Efter Anmodning fra Fiskeridirektøren blev Spørgsmaalet om Bundgarnsfiskeri i det fra tysk Side spærrede Omraade i Store Bælt fremført.

Fra tysk Side lovede man at undersøge Sagen.

19. Efter Anmodning fra Søafritskontoret søgtes Oplysning om Sejlads paa Rotterdam.

20. Meddelte, at Borttagelsen af Ammunition fra "Peder Skram" vilde blive foretaget saaledes, at Krudtet (Ladningerne) til de 24 cm og 15 cm K. blev ført til København, og at Detonatorerne i Projektilerne blev udskruet, medens Projektilerne forblev om Bord i Skibet.

Fra tysk Side var man indforstaaet hermed.

21. Fra tysk Side meddeltes, at man havde Formodninger om, at Skagen Rev Fyrskib var i Forbindelse med engelske Undervandsbaade.

(Senere er fra tysk Side meddelt, at Formodningen maatte anses for ubegrundet).

22. Efter Anmodning af Direktøren for Særfor-
sorgen (Socialministeriet) Fenger, forespurgte de
tyske Myndigheder om Muligheden for Besættelse af
Sprogø.

Man lovede at undersøge Sagen.

23. Efter Anmodning fra Krigsministeriet berør-
tes Spørgsmaalet om det af geodætisk Institut i For-
bindelse med tilsvarende tyske Institutioner forbe-
redte hydrostatiske Nivellement mellem Lolland og
Fehmern. Krigsministeriet (Geodætisk Institut) ønske
de ikke dette Arbejde udført under de nuværende For-
hold.

24. Fra General Gørtz modtoges Meddelelse om,
at Faldskærme og andet løst Inventar, herunder Gevæ-
rer m.m., fra de internerede tyske Luftfartøjer -
efter derom fremsat Anmodning fra tysk Side - skal
pakkes i Kasser el.lign. og anbringes i plomberet
Jernbanevogn.

Meddeltes videre til Flyvevæsenet og Orlogs-
værftet.

25. 1. Efter Anmodning fra Fiskeridirektøren om-
taltes, at danske Fiskere i Helsingør mente at skul-
le ansøge de tyske stedlige Myndigheder om at maat-
te fiske.

Tilladelse til Fiskeri var først givet af
den tyske Kommandant; men nu var der kommet en Se-
kretær, der forbød det uden særlig Tilladelse.

Fra tysk Side:

Sagen maa bero paa en Misforstaaelse og
skal blive undersøgt.

2. Angaaende Bundgarnsfiskeriet i Store Bælt
meddeltes fra tysk Side, at Fiskerne kan tage Fisk,
der er i Garnene; Garnene bør dog bjerges, men ikke
Pælene. (Senere har de lokale tyske Myndigheder gi-

vet Fiskerne visse Lempelser med Hensyn til dette Fiskeri).

26. Paa Anmodning af Søfartskontoret forespurgtes:
- a. Om et til Belgien solgt dansk Skib i Svendborg maa sejle.
Svar: Nej.
- b. Vil Lystsejladts blive tilladt i Sommer?
Svar: Afgørelse foreligger endnu ikke.
- c. Vil der forblive spærret ved Langelinie?
Svar: Spærringen vil formentlig snart blive ophevet.
27. Paa Anmodning fra Admiralitetskontoret forespurgtes om Radiostationerne i Fyrvæsenets Skibe maa forblive om Bord.
Svar: Ja, indtil videre i Fyrinspektions-skibene.
28. Fra tysk Side anmodedes om, at Maskinbesætningen paa Flakfort maatte forblive om Bord, indtil passende Overlevering var givet.
Svar: Ja.
29. Fra dansk Side anmodedes om snart at faa en Godkendelse af Basishavnene for vore Skibe.
30. Efter Anmodning fra Kommandørkaptajn Pontoppidan (som Repræsentant for Kgl. Dansk Yachtklub) forespurgtes om Lystsejladts vilde kunne foregaa til Sommer. Man vilde gerne have Spørgsmaalet bragt i Orden af Hensyn til Klargøringen af Fartøjerne og af Hensyn til Baadeværfterne.
31. Fra tysk Side forespurgtes om Søværnets Minestrygningsfartøjer ikke kunde udrustes til Minestrygning for dansk Skibsfart?
Svar: Spørgsmaalet vilde blive forelagt Marineministeriet.
32. Fra tysk Side meddeltes, at Minespærringen i

Drogden vilde kunne optages, og man ønskede den ikke genudlagt.

33. Det blev fra tysk Side meddelt, at der ikke foreligger Planer for Besættelse af Sprogø, og at der paa nuværende Tidspunkt ikke er Udsigt til, at Øenvil blive besat. (Meddelt Direktør Fenger).
34. Paa Foranledning af Direktøren for Søartilleriet ønskedes Spørgsmaalet om Ansvar for Krudtets Stabilitet paa Flakfortet klarlagt. Fra tysk Side lovede man at undersøge Sagen.
35. Spørgsmaalet om Lystsejladts var igen fremme, særlig de lokale Sejlklubber i Provinsen.
36. Fra tysk Side ønskede man, at der sattes 3 tyske Matroser om Bord i Skagens Rev Fyrskib.
Fra dansk Side maatte man principielt foretrække, at Skagens Rev og Læsø Trindel Fyrskibe blev inddraget (og erstattet med Lys- og Fløjte-tønder) eller at Tyskerne helt overtog Fyrskibene, Subsidiært at de blev liggende inde med kun dansk Besætning. Man lagde Vægt paa at opnaa Tilladelse til, at de to Fyrskibe blev inddraget.
37. Det meddeltes Kaptajnløjtnant Hashagen, at det af tekniske Grunde er nødvendigt, at der ikke anvendes Radiotelegraf indenfor en Afstand af 1000 m fra Skibe, der arbejder med Kabelminer.
38. Fra tysk Side meddeltes, at Omplaceringen af vore Skibe kan finde Sted med 1 á 2 Døgn's Varsel. Basishavnene godkendtes.
39. Fra tysk Side fremførtes Spørgsmaalet om Flytning af nogle Kanoner fra Kystdefensionen, og man forstod, at Marinen ikke kunde paatage sig dette og vilde lade det udføre af private Entreprenørfirmaer.

40. Efter Anmodning fra Udenrigsministeriet (Afdelingschef Wærum) forespurgtes om Fiskeriinspektion er indbefattet i de fra tysk Side i Note af 15'April fremsatte Forhold.
41. Efter Anmodning fra Fiskeridirektøren rejstes Spørgsmaalet om Bundgarnsfiskeri i det nordlige Kattegat, og om man ikke kunde faa nogle lokale Omraader, hvor der kunde drives Fiskeri dog i nogen Udstrækning.
42. Fiskere fra Vordingborg ansøgte om Tilladelse til Fiskeri. Der svaredes hertil fra tysk Side, at Fiskerne skulde rette sig efter Besked fra de lokale Myndigheder; iøvrigt var Fiskeri tilladt, dog var Anvendelse af Lys forbudt.
43. I Anledning af den delvise Inddragning af Færgeforbindelsen over Store Bælt, ønskede man fra Søværnets Side en Persontransport over Store Bælt med de af Marinen lejede Fiskerkuttere (P-Baade). Det drejer sig udelukkende om militært Personel. De tyske Myndigheder havde intet at indvende herimod.
44. Fra dansk Side forespurgtes, hvordan det var med Sejlads Nord for 57° 21' N.Br. Fra tysk Side meddeltes, at det ikke var farligere at sejle der end andre Steder; der var kun Forbud mod Fiskeri. I samme Forbindelse fremsattes fra dansk Side igen Ønsket om at inddrage Fyrskibene i det nordlige Kattegat og eventuelt erstatte disse med Lystønder.
45. Fra dansk Side forespurgtes, hvorledes Forholdene vilde blive ordnet ved den Spærring, man havde observeret var under Udlægning ved Hjelm.

Fra tysk Side meddeltes, at der vilde blive etableret en afmærket Gennemsejlingsaabning inSpærringen.

46. Fra tysk Side meddeltes, at der i den tidligere omtalte Notits vedrørende Told- og Polititjeneste paa Søen ikke var indbefattet Fiskeriinspektion.

47. Med Hensyn til tidligere Spørgsmaal vedrørende Fiskeri Nord for $57^{\circ}21'N.Br.$ ønskedes fra tysk Side en Plan over de ønskede Fiskepladser. (Sagen senere ordnet ved direkte Forhandlinger mellem Kaptajnløjtnant Valentiner som daks Forbindelsesofficer paa Læsø og Kapitän z. See Leiszner som tysk Øverstkommanderende i Frederikshavn. Fiskerne fik anvist forskellige Omraader Nord, Syd og Øst for Læsø, hvor de kan fiske).

48. Fra dansk Side meddeltes, at man agtede at flytte en Del Ammunition og Miner fra København. Minerne paatænkte sejlet til Isefjorden (Bramsnæs-vig).

Fra tysk Side havdes intet at bemærke hertil, men man ønskede at vide, naar Transporten af Minerne fandt Sted.

49. Det aftaltes, at Forlægningen af vore Orlogsskibe skulde ske Lørdag den 27'. Fra tysk Side fremhævede man Nødvendigheden af, at Skibene var forsynede med store, tydelige Nationalitetsmærker saavel paa Siderne, som især paa Dækket.

50. Fra dansk Side anmodedes om, at tysk Passage til Luftmarinestationen maa foregaa af Refshalevejen og ikke gennem Holmen.

Fra tysk Side lovede man at ordne dette.

51. Fra dansk Side fremsattes Ønske om, at Ly-

netten ikke blev besat af den tyske Værnemagt. Fra tysk Side var man orienteret i Spørgsmaalet; det var ikke saa let at ordne, men de sømilitære Myndigheder vilde gøre deres til, at Kystdefensio- nen kunde komme til at beholde Lynetten.

52. Fra Vandbygningsvæsenet var til Søværnskom- mandoen indgaaet Meddelelse om, at nogle tyske Sol- dater ved Forsøg paa Bjergning af 5 engelske Luft- bomber i Vandet udfor Løgstør havde tabt disse Bomber igen, saaledes at de nu laa 50 m fra Land paa ca. 5 m Vand udfor Kanalfogedboligen.

Dette meddeltes de tyske Myndigheder med Anmodning om, at de igen maatte blive optaget.

53. Fra tysk Side forespurgtes om Enkeltheder vedrørende Skibet "Progress" Minesprængning i Drog- den, samt om en Fiskerkutters Minesprængning ved Lundeberg (mellem Fyen og Langeland). Fra dansk Side gaves de Oplysninger der havdes og senere indhentedes.

54. Fra tysk Side forespurgtes om vort Rednings- væsens Organisation, hvor mange Redningsstationer der findes m.m.

Man tilstillede de tyske Myndigheder 2 Ek- semplarer af Redningsvæsenets sidste Aarsberetning.

55. Fra tysk Side spurgtes, om der endnu fand- tes Radiosendere tilhørende Radioamatører. Hvor- naar var de blevet inddraget? ligeledes i Fisker- kutterne?

Svar paa disse Spørgsmaal meddeltes.

56. Efter Anmodning fra Søkortarkivet omtaltes Opstilling af et Sømærke paa Søndre Flint til Hjælp for den svenske Opmaaling i Flinterenden.

Fra tysk Side saas hertil intet at bemærke.

57. Fra dansk Side forespurgtes, om der var Miner eller Netspærringer Vest for Samsø, da der her var set en Del tyske Skibe med Spærremateriel.

Fra tysk Side oplystes, at der ingen Spærringer var i dette Farvand.

58. Efter Anmodning fra Fiskeridirektøren forespurgtes, om Fiskerne maa gaa rundt Skagen af Hensyn til deres Bundgarn.

Fra tysk Side besvaredes dette bekræftende samt med, at Fiskerne kunde henvende sig til den tyske Kapitän z. See Leiszner i Frederikshavn og tale med ham om det.

59. Fra tysk Side meddeltes, at man ønskede underbragt 800 Mand i Nærheden af Kastrup Lufthavn. Hvor kan dette gøres?

Sagen blev undersøgt, og det meddeltes de tyske Myndigheder, at Dragørfort kunde tage ca. 300 Mand, Kongelundsfort ca. 200 Mand og det tidligere Kastrupfort ca. 300 Mand. Dette sidste hører dog under Københavns Kommune.

60. Fra dansk Side meddeltes, at Søndre A-Spærring i Drogden var optaget. Kan vi gaa i Gang med at optage ogsaa Nordre A-Spærring (Kroneløbet og Hollænderdybet)?

Fra tysk Side bad man om foreløbigt at lade Nordre A-Spærring ligge.

61. Fra dansk Side meddeltes, at Fyrskibe og Lystønder ved den danske Minespærring i Store Bælt vilde blive inddraget den 1/5.

62. Fra dansk Side fremsattes Ønske om, at Fiskeriinspektionseskibet "Ingolf" samt 1 Torpedobaad og 2 Kuttere maatte udrustes som Øvelsesskib for Kadetterne i Farvandet Syd for Fyen.

Fra tysk Side havdes intet at erindre herimod.

63. Fra tysk Side meddeltes angaaende Lystsejlad, at der fra de tyske Marinemyndigheders Side intet var til Hinder herfor.

64. Det meddeltes fra dansk Side, at alle vore Skibe nu var paa Plads undtagen "Beskytteren", der vilde ligge til Anker paa Limfjorden om Natten, inden den fortsatte til Hobro.

65. Efter Anmodning fra Søfartskontoret anmodede man de tyske Myndigheder om, at Rederiet "Anholt"s Skibe tager Passagerer med til Anholt.

Der saas fra tysk Side intet at indvende herimod.

66. Fra dansk Side anmodedes om, at Vragene i Drogden m.fl. Steder maatte offentliggøres i "Efterretninger for Søfarende" som Skibsfartshindringer.

Der saas intet at erindre herimod.

Jeg har hersøgt at give et Indtryk af disse Forhandlinger + smaa og store Spørgsmaal mellem hinanden - saaledes som det daglig gaar for sig og indtil videre maa fortsættes.